

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.121 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні» за спеціальністю 081 «Право» 14 листопада 2023 року.

Сеник Тарас Богданович, 11.06.1993 року народження, громадянин України, освіта повна вища. У 2015 році закінчив Тернопільський національний економічний університет та здобув ступінь «Бакалавр» за спеціальністю «Правознавство». У 2017 році закінчив Львівський національний університет імені Івана Франка та здобув ступінь вищої освіти «Магістр» за спеціальністю «Право».

З вересня 2017 року по вересень 2022 року навчався в аспірантурі на кафедрі кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (денна форма навчання).

Працює адвокатом Адвокатського об'єднання «ДОМІНУС», м. Львів, з квітня 2018 року по цей час.

Науковий керівник: **Бобечко Назар Ростиславович**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка.

Здобувач має 26 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у періодичних наукових виданнях інших держав, 5 статей у наукових фахових виданнях України, 0 монографій:

1. Сеник Т.Б. Підстави для відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні: класифікація та проблеми правозастосування. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 8. С. 405-415.
2. Сеник Т.Б. Неприбуття захисника в судове засідання як підстава для відкладення розгляду кримінального провадження: проблемні аспекти на практиці. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1 (33). С. 215-220.
3. Сеник Т.Б. Угода про примирення сторін як підстава відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 2. С. 141-144.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Нор Василь Тимофійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, без зауважень.

2. Юрчишин Василь Миколайович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету МОН України, надав позитивний відгук із зауваженням:

1. У правотворчій діяльності – для удосконалення норм кримінально-процесуального законодавства України, які регламентують проведення судового розгляду. Для цього здобувач розробив пропозиції щодо удосконалення регламентації судового огляду у КПК України (Додаток Б).

Однак, жодному із суб'єктів законодавчої ініціативи (ст.93 Конституції України: Президент України, народні депутати України, Кабінет Міністрів України), такі пропозиції не були направлені і не реалізовані.

2. Дисертант до інших перешкод для відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні відносить «учасник кримінального провадження призваний на військову службу за мобілізацією». Проте, згідно до ч.1 ст. 335 КПК України, це є підстава для зупинення судового провадження. Однак, згідно ознак відкладення судового розгляду такий призов може бути тривалим, а тому це суперечить вимогам відкладення, а тому це слід віднести до підстав зупинення кримінального провадження.

3. Здобувач, пропонує: ч. 5 ст. 323 КПК України викласти у такій редакції: «Особа, яка обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, санкція статті якої не пов'язана з позбавленням волі, має право подати клопотання про проведення судового розгляду за її відсутності». Під час захисту, автору слід детально аргументувати свою пропозицію.

4. Автору належить пояснити, яке рішення має прийняти суд у разі неможливості з'явлення свідка із поважних причин до суду: А) ухвала, про проведення допиту в режимі відеоконференції та відкладення судового розгляду; Б) судове доручення органу досудового розслідування провести такий допит?

5. Здобувачеві належить пояснити, які наслідки неприбуття у судове засідання спеціаліста, експерта? Як суду у цьому випадку забезпечити дієвість кримінального провадження?

3. Крушинський Сергій Антонович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова Хмельницької обласної ради, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Не претендуючи на істину в останній інстанції, поділяю думку, що положення наукової новизни не варто формулювати у формі пропозицій до чинного законодавства (як це зроблено у п.п. 5-12 рубрики «Уперше»). Безумовно, у такій редакції пропозиції

можуть бути сформульовані вперше, але чи це є власне наукова новизна, чи запропоновані, удосконалені саме наукові положення, підходи, теорії тощо? Видається, що більш доцільно у цьому контексті говорити про практичне значення таких положень.

2. На с. 73 дисертації здобувач зазначає, що підстави для відкладення судового розгляду у контексті порушення розумного строку можна поділити на дві групи: формально визначені та оцінні. При цьому відкладення судового розгляду з формально визначених підстав, на думку автора, не залежить від розсуду суду, а з оцінних – залежить від суддівського розсуду. З цього приводу кидається в очі відсутність чіткого критерію для поділу підстав для відкладення судового розгляду на запропоновані групи. По-перше, виникає питання, яке значення має «порушення розумного строку» для виокремлення таких двох груп підстав. По-друге, до кінця не зрозуміло, на чому хоче акцентувати увагу дисертант – на нормативній визначеності підстав чи на можливості розсуду (угляду) суду під час вирішення питання про відкладення судового розгляду. Видається, що за першим критерієм такі підстави умовно могли б поділятися на: а) формально визначені; б) чітко не визначені у правових нормах. А за другим критерієм можна було б виділити підстави: а) обов'язкові для суду; б) оцінні, застосування яких залежить від розсуду суду.

3. У дисертації спостерігається дещо непослідовний підхід автора. Зокрема, формулюючи наукову новизну, автор декларує, що в роботі обґрунтовано поділ підстав для відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні на кілька груп: 1) ненавмисні; 2) навмисні; 3) поважні; 4) неповажні; 5) інші перешкоди (с. 10). Разом з тим, при наведенні зазначеної класифікації в анотації (с. 5) та у підрозділі 2.3 (с. 78-79) уже ведеться мова про підстави (причини) неприбуття учасників кримінального провадження в судові засідання. Крім того, видається, що за такої класифікації окремі причини неприбуття учасників кримінального провадження в судові засідання можуть відноситись одночасно до декількох груп. Наприклад, до інших причин дисертант відносить перебування учасника кримінального провадження на території, що тимчасово не підконтрольна Україні, призов учасника кримінального провадження на військову службу за мобілізацією. Але зазначені обставини цілком можуть відноситись і до поважних причин неприбуття, адже особа не може подолати обставини, що перешкоджають з'явленню в судові засідання.

4. На с. 93 дисертації здобувач погоджується із думкою, що на сьогодні «закон фактично не дає жодних дієвих повноважень суду, щоб вплинути на явку прокурора у судові засідання». У зв'язку з цим цікавою є позиція здобувача щодо тлумачення систематичної тривалої неявки прокурора до суду без підтвердження поважності причин неприбуття як відмови від обвинувачення, що інколи має місце в судовій практиці (див., наприклад, ухвалу Київського районного суду м. Полтави від 10 серпня 2018 року у провадженні № 1-кп/552/5/18: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75812065>).

5. У своїй роботі дисертант подає низку пропозицій щодо удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства, які є достатньо обґрунтованими і заслуговують на увагу законодавця. Разом з тим, дисертація лише б посилилась, якби ці пропозиції були узагальнені і подані у вигляді відповідного законопроекту, що б дало комплексне уявлення щодо поглядів автора на удосконалення досліджуваного кримінального процесуального інституту.

4. Войнарович Альона Богданівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Досліджуючи суть відкладення судового розгляду кримінального провадження, дисертант пов'язує його значення, головним чином, із необхідністю дотримання засади розумності строків. Водночас у центральній стадії кримінального провадження його засади одержують прояв зокрема через загальні положення судового розгляду. Одним з елементів їх системи є безперервність судового розгляду. Звідси постає питання про співвідношення відкладення судового розгляду із безперервністю судового розгляду, відповідь на яке необхідно дати автору.

2. Здобувач пропонує доповнити ч. 3 ст. 322 КПК України приписом про те, що строк відкладення судового розгляду не повинен перевищувати десяти днів з моменту винесення ухвали про відкладення судового розгляду. Автору належить пояснити, чим він керувався, пропонуючи, як універсальний, саме 10-денний, а не інший строк? Чи цього строку достатньо для усунення тимчасових перешкод, що з'являються під час судового розгляду?

3. Дискусійною є пропозиція дисертанта закріпити у ч. 5 ст. 323 КПК України, положення такого змісту: «Особа, яка обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, санкція статті якого не пов'язана з позбавленням волі, має право подати клопотання про проведення судового розгляду за її відсутності». По суті, автор пропонує запровадити ще одну підставу для судового розгляду кримінального провадження за відсутності обвинуваченого. Однак, чим зумовлена така пропозиція? Який результат очікує здобувач від її ймовірного втілення у життя? Чи не порушуватиме вона засаду забезпечення права на захист, адже він не запропонував закріпити обов'язкову участь захисника за описаної ситуації?

4. Здобувачеві належить пояснити, як кореспондує із засадою змагальності його пропозиція внести зміни у друге речення ч. 1 ст. 327 КПК України: «Суд має право постановити ухвалу про привід свідка та/або ухвалу про накладення грошового стягнення на перекладача, спеціаліста, експерта та свідка у випадку та в порядку, передбачених главами 11 та 12 цього Кодексу»?

5. Мазур Марта Романівна, кандидатка юридичних наук зі спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, доцентка, доцентка кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. На с. 10 дисертаційної роботи (наукова новизна одержаних результатів) автором запропоновано відобразити у ч. 3 ст. 321 КПК України, положення про те, що при відкладенні судового розгляду у зв'язку з неявкою чи вибуттям судді, судовий розгляд повинен відбутися не пізніше наступного дня з моменту винесення ухвали про відкладення судового розгляду. Як видається, запропонований строк є занадто коротким і не дозволить забезпечити права та законні інтереси учасників судового провадження. Разом з тим, на с. 81 та с. 197 (Додаток Б), дисертант пропонує доповнити ч. 3 ст. 321 КПК України так: «При відкладенні судового розгляду у зв'язку з вибуттям судді, судовий розгляд повинен відбутися не пізніше десяти днів з моменту винесення

ухвали про відкладення судового розгляду». Тут вже не міститься положення щодо неявки судді і вказано інший строк. Очевидно, ці пропозиції щодо доповнення КПК України доцільно уніфікувати.

2. На думку рецензента, запропоноване автором визначення «відкладення судового розгляду в кримінальному провадженні – це викликане необхідністю забезпечення належних процесуальних умов для проведення подальшого слухання кримінального провадження, і у цьому зв'язку виражене у процесуальній формі перенесення на конкретний строк розгляду кримінального провадження, що здійснюється з ініціативи суду чи за клопотанням учасників кримінального провадження, в результаті чого вживаються заходи щодо усунення обставин, які стали підставою для відкладення судового розгляду з метою його продовження та закінчення» (с. 27) є досить громіздким. Автор немовби намагається «врахувати всі деталі» інституту відкладення судового розгляду у цій дефініції.

3. Потребує додаткового обґрунтування положення, запропоноване дисертантом, що міститься у дисертації: «Строк відкладення судового розгляду не повинен перевищувати десяти днів з моменту винесення ухвали про відкладення судового розгляду, крім випадків передбачених цим Кодексом». Так, на с. 89 автор пише, що «строк у десять днів виглядає «безпечним», Однак важко вважати його оптимальним у світлі безперервності судового розгляду...». З огляду на це, до кінця залишається незрозумілим, якими критеріями керувався дисертант при виборі строку.

4. На с. 91 дисертаційного дослідження автор пропонує закріпити у ч. 5 ст. 323 КПК України: «Особа, яка обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, санкція статті якого не пов'язана з позбавленням волі, має право подати клопотання про проведення судового розгляду за її відсутності». Дане положення (пропозиція) потребує детальнішого роз'яснення у роботі (зокрема, у контексті права особи на захист, принципу змагальності, принципу безпосередності дослідження показань, речей і документів та ін.).

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження **Сеника Тараса Богдановича** на тему «Відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні» є самостійною та ґрунтовною науковою працею, що виконана з дотриманням вимог академічної доброчесності. Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

1. Ця праця є першим у вітчизняній науці кримінального процесу теоретичним і прикладним дослідженням відкладення судового розгляду кримінального провадження, в якому з'ясовані наукові та практичні питання цього кримінального процесуального інституту, сформульовано низку науково-обґрунтованих положень, висновків і пропозицій, які мають суттєве значення для правничої науки та правозастосовної діяльності.

2. Сформульовано ознаки поняття «відкладення судового розгляду», а саме: 1) перенесення судового розгляду на визначені у майбутньому час (на конкретний строк, після закінчення якого судовий розгляд неодмінно має бути продовжено у чітко визначені день, годину, місце); 2) необхідність забезпечення належних процесуальних умов для проведення подальшого розгляду кримінального провадження; 3)

відкладення розгляду в кримінальному провадженні здійснюється з ініціативи суду чи за клопотанням учасників кримінального провадження; 4) обов'язковість вжиття заходів щодо усунення обставин, які зумовили необхідність відкладення судового розгляду в кримінальному провадженні; 5) вжиття таких заходів здійснюється лише з метою продовження та закінчення судового розгляду.

3. Аргументовано, що порядок відкладення судового розгляду кримінального провадження складається з декількох етапів: 1) встановлення юридичних фактів, які спричиняють відкладення судового розгляду; 2) вибір кримінальної процесуальної норми, що підлягає застосуванню; 3) заслуховування думок сторін кримінального провадження, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, з цього питання; 4) ухвалення рішення про відкладення судового розгляду.

4. Обґрунтовано поділ підстав для відкладення судового розгляду в кримінальному провадженні на кілька груп: 1) ненавмисні; 2) навмисні; 3) поважні; 4) не поважні; 5) інші перешкоди.

5. Здійснено класифікацію юридичних фактів, що спричиняють відкладення судового розгляду кримінального провадження за такими критеріями, як наслідки, які породжують юридичні факти, характер цих наслідків, вольовий критерій, спрямованість.

6. Обґрунтовано поділ підстав для відкладення судового розгляду в кримінальному провадженні на кілька груп: 1) ненавмисні; 2) навмисні; 3) поважні; 4) не поважні; 5) інші перешкоди.

7. Запропоновано доповнити КПК України ефективним правовим механізмом реагування на невиконання учасниками судового провадження своїх процесуальних обов'язків, уникнення зловживань ними процесуальними правами, що спричиняє відкладення судового розгляду.

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать автору і є його науковим доробком. Викладені в дисертації висновки й положення наукової новизни отримано на підставі особистих досліджень автора.

Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів дослідження базуються на відповідних наукових публікаціях. У дослідженнях проблематики дисертації застосовуються діалектичний метод, історико-правовий метод, порівняльно-правовий метод, системно-структурний метод, формально-логічний метод, конкретно-соціологічний метод та інші методи.

Дисертація носить теоретичний і практичний характер. Викладені у дисертації результати можуть бути використані: - у законотворчій діяльності – при внесенні змін і доповнень до КПК України; - у правозастосовній діяльності – як рекомендація для діяльності суду та учасників судового провадження; у науково-дослідній сфері – для подальшого напрацювання проблематики відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні зокрема та загальних положень судового розгляду загалом; - у навчальному процесі – при підготовці навчально-методичних матеріалів з курсу «Кримінальне процесуальне право України», при підготовці науково-

практичних коментарів до КПК України, курсів лекцій, посібників, підручників. Результати дисертації використовують у навчальному процесі

За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація «Відкладення судового розгляду у кримінальному провадженні» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, Сенік Тарас Богданович, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» – 0 (німає) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.121 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, присуджує **Сенику Тарасу Богдановичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої
вченої ради
ДФ 35.051.121

проф. Василь НОР

